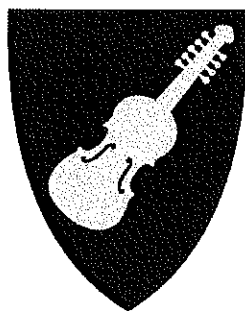

GRANVIN HERAD
Saksid.: 10175-2
Dato: 19 APR. 2010
Eining: STAB Saksh.: ARN
Arkivkode: 250

Reglement for
finansforvaltningen – generell del

Granvin herad

Vedtatt av kommunestyret onsdag 28. april 2010

Utarbeidet ihht Forskrift om kommuner og fylkeskommuners
finansforvaltning

Innhold

Innhold.....	2
1. Formål og målsettinger.....	3
2. Generelle rammer og begrensninger	3
2.1 Finansiell risiko	3
2.2 Risikospredning	4
2.3 Kommunens omdømmerisiko og etikk.....	4
3. Ansvar og fullmakter.....	5
3.1 Rutiner og kvalitetssikring	5
4. Rapportering	5
5. Hjemmel og gyldighet	5

1. Formål og målsettinger

Kommunens reglement for finansforvaltning skal gi generelle rammer og begrensninger for forvaltning av kommunens samlede finansportefølje, samt definere hvilke målsettinger som skal oppnås.

Målsettinger for kommunens finansreglement:

1. Kommunen skal til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet for å dekke løpende forpliktelser, og innenfor de rammene som settes¹ maksimere avkastningen på den kortsiktige likviditeten.
2. Kommunen skal innenfor de rammene som settes² søke å oppnå lavest mulig lånekostnad på finansiering av langsiktige investeringer.
3. Kommunen skal innenfor de rammene som settes³ søke å maksimere avkastningen på kommunens langsiktige finansielle aktiva.

2. Generelle rammer og begrensninger

Det skal utarbeides egne reglement for finansforvaltningen av henholdsvis

- a) plassering og forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål (kortsiktige midler)
- b) forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler
- c) plassering og forvaltning av langsiktige finansielle midler

2.1 Finansiell risiko

Før kommunen foretar plasseringer eller opptar lån skal risiko til disse være analysert og klart definert. Finansforvaltningen skal drives slik at kommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko.

Vi kan definere følgende type risiko:

Kredittrisiko

Knyttet til at låntaker (eller motparten i en derivatkontrakt) ikke betaler tilbake hele eller deler av lånet (inkludert rentene)

Markedsrisiko

Knyttet til tap som følge av endringer i priser eller kurssvinginger i markeder

¹ jfr Reglement for finansforvaltningen av kortsiktige midler

² jfr Reglement for finansforvaltningen av gjeld

³ jfr Reglement for finansforvaltningen av langsiktige midler

Renterisiko

Knyttet til risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg.

Likviditetsrisiko

Knyttet til at midler ikke kan omformes til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode

Valutarisiko

Knyttet til tap som følge av kurssvingninger i valutamarkedet

Systematisk risiko i aksjemarkedet

Knyttet til tap som følge av at aksjemarkedene vil stige eller falle på kort og/eller lang sikt

Usystematisk risiko i aksjemarkedet

Knyttet til at et enkelt investeringsobjekt vil stige eller falle i verdi i forhold til markedet på kort og/eller lang sikt

Administrasjonsrisiko

Knyttet til interne rutiner (også hos motparten)

2.2 Risikospredning

Kommunen skal søke å redusere den finansielle risiko ved risikospredning.

Risikospredning oppnås ved å fordele plasseringene og lånene på hhv flere aktivaklasser, debitorgrupper og utstedere. Dette vil gi en mer stabil og forutsigbar avkastning/finanskostnad over tid.

2.3 Kommunens omdømmerisiko og etikk

Omdømmerisiko til kommunen skal alltid søkes redusert til et minimum.

Hvordan dette skal håndteres nedfelles i de aktuelle reglement, f.eks etiske problemstillinger, kontroll av dette, i eget reglement for finansforvaltningen av langsiktige midler.

3. Ansvar og fullmakter

Kommunestyret har det overordnede ansvaret for kommunens finansforvaltning. Den kommunale administrasjonen er ansvarlig overfor kommunestyret for at forvaltningen skjer på en betryggende måte.

Kommunestyret skal derfor selv fastsette regler for kommunens finansforvaltning, mens administrasjonen får fullmakt til å gjennomføre forvaltningen i tråd med regelverket.

3.1 Rutiner og kvalitetssikring

Kommunestyret skal se til at kommunen har etablert rutiner for forvaltning av finansielle aktiva og gjeldsforvaltningen, herunder og rutiner for å vurdere og håndtere finansiell risiko.

Kommunestyret skal la uavhengig kompetanse vurdere finansreglementet samt rutineene som er etablert for å vurdere og håndtere finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Finansreglement kvalitetssikres av uavhengig kompetanse før vedtak i Kommunestyret.

4. Rapportering

Administrasjonen skal rapportere om utviklingen i kommunens finansforvaltning til overordnede politiske organ. Nærmere retningslinjer for rapporteringen gis i

- Reglement for finansforvaltningen av kortsiktige midler
- Reglement for finansforvaltningen av gjeld
- Reglement for finansforvaltningen av langsiktige midler

5. Hjemmel og gyldighet

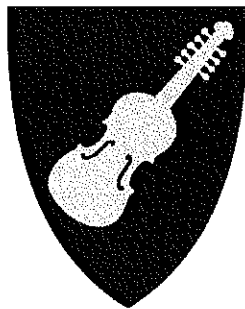
Reglementet er forankret i lov i Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992, § 52 og dessuten ny forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning fastsatt av KRD 9. juni 2009 (FOR 2009-06-09 nr 635).

Finansreglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.

GRANVIN HERAD
Saksid.: 10/175-1
Dato: 19 APR. 2010
Eining.: STAB Saksh.: ARN
Arkivkode: 250

**Reglement for
Finansforvaltningen av langsiktige midler**

Granvin herad

Vedtatt av kommunestyret onsdag 28. april 2010

Utarbeidet ihht Forskrift om kommuner og fylkeskommuners
finansforvaltning

Innhold

Innhold	2
1. Formål og målsettinger	3
2. Generelle rammer og begrensninger for forvaltningen	3
2.1 Generelt om risikospredning	3
2.2 Investeringsstrategi.....	4
3. Porteføljekonstruksjon	5
3.1 Generelt om håndtering av relativ risiko	5
3.2 Generelt om håndtering av valutarisiko	5
3.3 Krav ved plasseringer i rentefond (pengemarked og obligasjoner).....	6
3.4 Krav ved plasseringer i aksjefond	6
4. Generelle krav ved valg av forvaltere	7
4.1 Kommunens omdømmerisiko og holdning til etikk	7
5. Rutine og krav til rapportering	8
6. Rutine for rebalansering	9
7. Vedlegg	10

1. Formål og målsettinger

Granvin herad har som formål å forvalte den langsiktige finansformuen på en slik måte at den kommer både dagens og fremtidige innbyggere til gode.

Kommunens overordnede målsetting er å maksimere avkastningen¹ fra formuen, innenfor de kvantitative og kvalitative rammer som er satt i dette reglement.

I syvårsperioden 2003-2009 har gjennomsnittlig årlig avkastning vært ca 7,6% for finansporteføljen. Den laveste avkastningen har vært ca -9,2 % (2008), mens den høyeste avkastning har vært ca 16,6 % (2009). Risikoen, målt ved standardavviket, har vært ca 8,5 % i samme periode. Den akkumulerte avkastningen har vært 67 %. Uttaket til kommunens tjenesteproduksjon fra porteføljen har vært ca 14,5 mill.

Kommunens målsetting er å være driftsuavhengig av avkastningen fra langsiktige finansielle aktiva, men kommunen innser at dette er en ambisiøs målsetting.

Markedsverdien utgjorde NOK 33,7 mill². pr. 1. januar 2010.

2. Generelle rammer og begrensninger for forvaltningen

Porteføljens forventede avkastning og risiko vil i all hovedsak avhenge av dens overordnede sammensetning, dvs. fordeling på aksjer, pengemarked, etc.

Denne sammensetning må derfor sees i forhold til hva kommunen betrakter som akseptabel risiko for porteføljen (herunder naturlig reflektere både målsetting, avkastningsforventninger og antatte årlige uttaksbehov).

2.1 Generelt om risikospredning

Kommunen sin forvaltning skal være godt diversifisert, både i form av fordeling på flere aktivaklasser men også god spredning på utstedere innad i den enkelte aktiva

¹ Kommunen ønsker å oppnå en gjennomsnittlig forventet årlig avkastning i størrelsesorden 7 % for å kunne oppfylle formålet. Rådmannen har et sterkt ønske om å bygge opp en buffer i størrelsesorden 2,5 ganger forventede årlig uttak, men dette er avhengig av politisk tilslutning. Kommunen har så langt ikke avsatt noe til regnskapsmessig bufferfund. Administrasjonen gir i fin årsdisponeringen av overskudd en konkret anbefaling knyttet til avsetning til "bufferfond". Administrasjonen mener en slik avsetning er kritisk for at tjenesteproduksjonen ikke skal bli redusert i perioder ved svake finansmarkeder. Rådmannens tidligere innstilling har vært at kommunen i perioden 2009-2012 skal gjøre seg gradvis mer uavhengig av finansporteføljens avkastning hva gjelder uttak til driftsmessige forhold.

² Hva som er å anse som "grunnkapital" anslås til NOK 30,4 mill pr. 1 januar 2003, dvs. at grunnkapitalen har vokst i nominelle størrelser til NOK 33,7 mill 1. januar 2010, og i reelle størrelser uendret til 30,4 mill (samlet inflasjon i perioden ca 10,5 %). Granvin herad ikke avsatt til "buffer" i regnskapsmessig forstand (som kan benyttes i perioder med svake finansmarkeder), men grunnkapitalens realverdi er som nevnt holdt intakt i perioden.

klasse. En slik fordeling av porteføljen vil også redusere porteføljens samlede absolutte risiko.

Ved plasseringer i brede verdipapirfond oppnås en bred og kostnadseffektiv diversifisering, og for alle aktivaklasser skal derfor fond benyttes.

Rammene for risiko defineres ved å sette kvantitative og kvalitative grenser som nærmere beskrevet i avsnitt 2 og 3.

2.2 Investeringsstrategi

2.2.2 Investeringsstrategi

Kommunen sin langsiktige investeringsstrategi er utformet som en prosentvis fordeling av midlene mellom ulike aktivaklasser og markeder (lokalt og internasjonalt), hvor det også er presisert hvilke rammer for avvik, i forhold til finansstrategien, som er akseptable.

Aktivklasse	Mål	Maksimum	Minimum	Referanseindeks
Aksjer	30 %	40 %	20%	-
<i>Norge</i>	35 %	55 %	15 %	<i>Oslo Børs Hovedindeks</i>
<i>Utland</i>	65 %	85 %	45 %	<i>MSCI World Index NTR i NOK</i>
Obligasjoner	50 %	60 %	40 %	-
<i>Norge</i>	70 %	80 %	60 %	<i>OBI Stat 3 år (ST4X)</i>
<i>Utland</i>	30 %	40 %	20 %	<i>Citigroup Global Gov. Bond Index</i>
Pengemarked	20 %	30 %	10 %	-
<i>Norge</i>	100 %	-	-	<i>OBI Stat 0.25 år (ST1X)</i>

2.2.3 Forventet avkastning³ og risiko for investeringsstrategien

Langsiktig forventet avkastning for en veldiversifisert og bred portefølje med denne aktiva fordeling er beregnet til ca 7,2 % i norske kroner, med en beregnet risiko målt ved standardavviket ca 6,7 %. Dette innebærer at årlig avkastning vil teoretisk kunne svinge mellom 0,5 % og +13,8 % i 2 av 3 år (m.a.o. 67 %

³ Vi henviser til vedlegg som viser de langsiktige årlige forutsetninger mht risiko, forventet avkastning og korrelasjon for ulike aktiva klasser. Dette er forutsetninger som anses å være representative over tid.

sannsynlighet), tilsvarende et beløp det første året mellom ca. NOK 0,2 mill og +NOK 4,6 mill⁴.

Den årlige avkastningen vil med 95 % sannsynlighet kunne variere mellom -6,2 % og + 20,5 %. Det første året tilsvarer dette ca. – NOK 2,1 mill til + NOK 6,9 mill. Sannsynlighet for avkastning > 0 % er ca 88 % det første året, mens tilsvarende for avkastning > 2,5 % (forventet inflasjon) er ca 77 %.

Verdifallet ved en ”stresstest”⁵ er beregnet til 10,2 % som utgjør ca –NOK 3,4 mill basert på porteføljeverdi ca NOK 33,7 mill pr. 1 januar 2010.

3. Porteføljekonstruksjon

3.1 Generelt om håndtering av relativ risiko

Relativ risiko er et uttrykk for hvor mye de enkelte delporteføljene i kommunen sin totalportefølje vil kunne svinge relativt til markedet (les; i forhold til referanseindeksene sin utvikling). Kommunen ønsker et bevisst forhold til relativ risiko i forhold til de ulike markeder det investeres i, eksempelvis Oslo Børs.

For å kontrollere risiko relativt til markedet kan deler av kommunen sine midler plasseres i kostnadseffektiv, indeksnær⁶ forvaltning som ”speiler markedet”. Den relative risiko vil for disse plasseringene være meget lav. Avkastning og risiko vil følgelig i stor grad være bestemt av utviklingen i markedet, ikke av forvalters dyktighet.

3.2 Generelt om håndtering av valutarisiko

Det stilles ikke absolutte krav til valutasikring av porteføljen, og kommunen aksepterer dermed at valuta kan gi positive og negative verdiendringer.

Kommunen kan dog velge å valutasikre i de tilfellene dette synes spesielt hensiktsmessig, eksempelvis ved investeringer i rentefond.

4. Basert på en portefølje mNOK 33,7 pr. 1 januar 2010 (men prosentvise størrelser er naturligvis det samme, uavhengig av beløp). Vi har videre forutsatt at strategien som er lagt til grunn blir fulgt. Valg av forvaltere vil kunne forbedre eller forverre avkastnings- og risikobildet, og forvalterbidragene blir også fulgt opp hver måned (ref avsnitt 5).

5 Stresstesten gir uttrykk for en kritisk situasjon hvor det norske aksjemarkedet faller med 30 %, det internasjonale aksjemarked faller med 20 %, og norske og internasjonale renter stiger begge med 2 % - poeng. Alt sammen inntreffer samtidig.

6 En indeksnær forvaltningsstil benevnes ofte som ”passiv” i forvaltningsbransjen, mens en mer indeksfjern og-/eller indeksuavhengig forvaltningsstil ofte benevnes som ”aktiv”.

3.3 Krav ved plasseringer i rentefond (pengemarked og obligasjoner)

For å kontrollere samlet renterisiko skal pengemarkedsplasseringene til Granvin herad ha en maksimal durasjon (veiet løpetid) inntil 1 år, mens tilsvarende for obligasjonsfond er inntil 5 år for norske⁷ og inntil 6 år for utlandske.

Det skal benyttes rentefond som har lav til moderat kredittrisiko⁸ og som har god spredning på utstedere og antall papirer. Kommunen skal m.a.o. ikke å ta høy kredittrisiko i rentemarkedet, men heller ta ut den absolutte risikoen i porteføljen igjennom andel plassert i aksjemarkedet. Det vil derfor være naturlig at forvaltningsresultatene for renteplasseringene ligger nært de referanseindekser som fondet benytter.

Kostnadskontroll, konsistent forvaltning og gode prosesser vil derfor være viktige faktorer ved valg av renteforvaltere.

3.4 Krav ved plasseringer i aksjefond

Aksjefondsplasseringene skal reflektere referanseindeksene som er satt i dette mandat, og det kan som nevnt i pkt 3.1 benyttes både aktive og passive forvaltere.

For å kontrollere risiko relativt til markedet kan deler av kommunens aksjefondsplasseringer plasseres i kostnadseffektiv, indekxnær forvaltning. Den relative risiko vil for disse plasseringene være meget lav. Avkastning og risiko vil følgelig i stor grad være bestemt av utviklingen i aksjemarkedet, ikke av forvalters dyktighet.

Administrasjon har fullmakt til selv å beslutte hvor stor andel den ønsker å plassere i indeks- eller indekxnær forvaltning. Denne skal dog være minimum ¼ andel av aksjefondporteføljen. Øvrige plassering kan foretas i mer aktive aksjefond, men det er et krav at samtlige aktive aksjefond skal ha en bredde i sine investeringer, og ikke et ensidig bransjefokus.

Verdipapirfond som anvender derivater som en vedtektsfestet del av forvaltningen og risikostyringen av fondet er tillatt. Kommunen skal ikke selv anvende derivater, annet enn ved eventuell valutasikring.

⁷ Referanseindeksen for kommunen for norske obligasjoner er 3 år.

⁸ Bank of international settlements (BIS) har satt opp retningslinjer for hvordan man skal risikovekte en låntager og dermed også indirekte rentefond. Skalen går fra 0 til 1, hvor 0 er lavest. Staten er vektet 0, mens kommuner og banker er vektet 0,2. Industriselskaper er vektet 1. Typisk vil rentefondene i kommunens renteportefølje ha "BIS vektning 20%" c/ lignende, dvs at de har moderat til lav kredittrisiko.

4. Generelle krav ved valg av forvaltere

Kommunens mål er å skape et best mulig samsvar mellom finansstrategi og det naturlige påfølgende valg av forvaltere.

Kommunen skal benytte ressurser på å identifisere dyktige forvaltere, gjerne i kombinasjon med kostnadseffektiv indeksforvaltning som utelukkende reflekterer markedets avkastning.

For øvrig skal kommunen legge vekt på følgende:

- Konsistens i avkastning - forvalters evne til gjennomgående å gjøre det bedre enn referanseindeksen, både i negative og positive markeder
- Forholdet mellom avkastning og risiko – både mot markedets avkastning og mot konkurrerende forvaltere
- Kostnadsstruktur – både i forhold til alternative leverandører, men også i forhold til den rimeligste forvaltningsløsning (les; ren indeksforvaltning). Kommunen skal søke å unngå salgs-/meglermiljøer som bærer preg av å være transaksjonsorienterte med forvaltningsprodukter typisk egnet for privatmarkedet.
- Kvalitative egenskaper - integritet, klar og konsistent investeringsprofil og solid organisasjon.

4.1 Kommunens omdømmerisiko og holdning til etikk

Granvin herad skal velge lokale og internasjonale forvaltere som er godkjente verdipapirforetak eller verdipapirfondsforetak (tilsvarende for de internasjonale markedene) og underlagt tilsyn av offentlige tilsynsmyndigheter.

Det er et krav at forvalterne som benyttes gir eksplisitt uttrykk for at de kvalitativt følger den eksklusjon av verdipapirer som foretas av Statens Pensjonsfond Utland, dog med de naturlige tidsavvik som vil kunne finne sted. Med sistnevnte "tidsavvik" menes at eksklusjonen av verdipapirer i Statens Pensjonsfond Utland sin portefølje ikke er offentlig kjent før Statens Pensjonsfond Utland har valgt å gå til eksklusjon av verdipapiret.

Fond som ikke kan bekrefte at de følger Statens Pensjonsfond Utland sine etiske vurderinger skal ikke tas inn i aksjeporteføljen. Disse kravene gjelder for aksjefondsporteføljen.

Porteføljen er gjenstand for regelmessig kontroll ved at kommunen henter ut aktuell informasjon fra vår aksjeportefølje og sammenstiller denne med aktuell informasjon i Statens Pensjonsfond Utland sin portefølje.

Vi følger derfor to praktiske handlingsregler for aksjeporteføljen hva kontroll angår; Den første handlingsregelen er kun å investere i fond som eksplisitt gir uttrykk for at de følger Statens Pensjonsfond Utland sin filtrering. Forvalterne plikter dermed løpende å vurdere hvorvidt et selskap skal tas ut av porteføljen.

Den andre handlingsregelen er at vi foretar regelmessige og uavhengige kvalitative evalueringer av porteføljen. Sistnevnte handlingsregel vil også kunne tjene som diskusjonsgrunnlag med forvalterne, men også som en kontroll av porteføljen i forhold til mandat og mot fondenes vedtekter.

Vi vil umiddelbart gå ut av fond dersom vi blir kjent med at fondet har aksjer i selskaper som Statens pensjonsfond – Utland har trukket seg ut av.

5. Rutine og krav til rapportering

Følgende spørsmål skal besvares i den overordnede rapporteringen:

- 1) Er avkastningen i tråd med forventningene?
- 2) Er porteføljen i henhold til mandat som kommunestyret har gitt?
- 3) Hvordan kan ansvaret for avkastningen fordeles mellom kommunestyret, administrasjonen og forvalterne?

Avkastningsrapportering foretas månedlig til formannskap og kommunestyre.

Forvalterne som benyttes skal minimum kunne rapportere følgende forhold som grunnlag for beregningene ovenfor:

- Porteføljeoppstilling på aktivaklasse nivå og innenfor hver aktivaklasse
- Absolutt periodeavkastning samt relativ periodeavkastning i forhold til den forhåndsdefinerte referanseindeks

6. Rutine for rebalansering

Kommunens ønske om å oppnå en gjennomsnittlig forventet årlig avkastning i størrelsesorden 7 %, er en meget sentral premissgiver for sammensetningen av aktiva nevnt i 2.2. Den faktiske sammensetningen av aktiva vil naturlig endres ettersom de ulike markedene naturlig vil utvikle seg ulikt.

Ved regelmessige tidspunkt må derfor sammensetningen av aktiva ”rebalanseres” tilbake til utgangspunktet for å beholde det risikonivået fastlagt i punkt 2.2.

Granvin herad sin portefølje skal minimum rebalanseres når faktiske porteføljeværdier er lik maksimums- eller minimumsgrensene. Rebalansering skal i utgangspunktet bringe porteføljeværdiene tilbake til utgangspunktet. Rebalansering kan avvike fra markedsmessige syn.

7. Vedlegg

Tabellen under viser de forventet avkastning og risiko for ulike aktiva. Den er etterfulgt av en korrelasjonsmatrise som viser antatt sammenheng mellom ulike aktivaklasser.

Langsiktig forventet pengemarkedsrente består av inflasjon på 2,5 % og en realrente på 2,5 %. For øvrige aktiva er det tillagt historisk observerte og-/eller subjektive risikopremier. Risikoen er målt ved historisk standardavvik, eventuelt korrigert med risikotall vi føler er mer representative på lang sikt.

	Forventet avkastning	Risiko
Norske aksjer	10,5 %	25 %
Globale aksjer	10,5 %	18 %
Norske obligasjoner	6,0 %	4 %
Globale obligasjoner	6,0 %	4 %
Norsk pengemarked	5,0 %	2 %

Korrelasjonsmatrise⁹ mellom de ulike aktiva:

	Private equity	Norske aksjer	Globale aksjer	Eiendom	Hedgefond	Norske oblig.	Globale oblig.	Norsk pengem.
Private equity	1,00							
Norske aksjer	0,50	1,00						
Globale aksjer	0,70	0,62	1,00					
Eiendom	0,25	0,40	0,30	1,00				
Hedgefond	0,20	0,10	0,15	0,05	1,00			
Norske obligasjoner	0,07	0,22	0,18	0,30	0,05	1,00		
Globale obligasjoner	0,00	0,00	0,03	0,20	0,00	0,36	1,00	
Norsk pengemarked	0,05	0,01	0,08	0,16	0,02	0,38	0,17	1

⁹ En lav korrelasjon betyr at risikoen mellom to aktiva ikke går i takt, hvilket vil kunne være positivt med tanke på overordnet porteføljesammensetning. Eksempelvis er korrelasjonen mellom norske obligasjoner og globale aksjer 0,18 hvilket betyr at disse to aktiva opptrer omtrent uavhengig av hverandre. Korrelasjonstallene gjelder for øvrig for ubelånte aksjer og renter. Ved belåning får man helt andre korrelasjoner.

GRANVIN HERAD
Saksid.: 10/175-4
Dato: 20 APR. 2010
Eining: Stab Saksh. ARN
Arkivkode: 250

Innhold

Innhold.....	2
1. Formål og målsettinger.....	3
2. Generelle rammer og begrensninger	3
2.1 Finansiell risiko og risikospredning.....	3
2.2 Plasseringsrammer kortsiktige midler	4
2.2.1 Innskudd i bank.....	4
2.2.2 Andeler i pengemarkedsfond	4
2.2.3 Fordeling og frihetsgrader for kortsiktige midler	4
3. Generelle krav ved valg av forvaltere.....	5
3.1 Kommunens omdømmerisiko.....	5
4. Rutine og krav til rapportering.....	5

1. Formål og målsettinger

Granvin herad skal til enhver tid ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall. Kommunens kortsiktige midler skal derfor ha meget høy likviditet og meget lav kredittrisiko.

Kommunens overordnede målsetting er å maksimere avkastningen på den kortsiktige likviditeten¹, innenfor de kvantitative og kvalitative rammer som er satt i dette reglement. Sikkerhet skal imidlertid gå foran ønsket om avkastning.

Den kortsiktige likviditeten² utgjorde NOK 9,4 mill. pr. 31.12.2009.

2. Generelle rammer og begrensninger

2.1 Finansiell risiko og risikospredning

For Granvin herad er kravet om meget lav finansiell risiko viktigere enn ønsket om eventuelt høyere avkastning. Kommunen kan benytte seg av innskudd i bank og plassering i verdipapirfond med maksimal durasjon (veiet løpetid) inntil 1 år.

Ved plassering i institusjonelle³ pengemarkedsfond med lav kredittrisiko oppnås automatisk en bred diversifisering. Ved innskudd i norske banker skal man være særskilt oppmerksom på bankgarantiordningen⁴ i Norge som ikke dekker mer en NOK 2 mill i tilfelle bankens konkurs. Ved plasseringer i EØS registrerte banker gjelder lavere grenser. Granvin herad skal så langt det lar seg gjøre vurdere kredittrisikoen mot banken *før* bankinnskudd foretas, eventuelt forespørre eksternt uavhengig kompetanse ved tvil om bankens soliditet.

Rammene for risiko defineres ved å sette kvantitative og kvalitative grenser som nærmere beskrevet i avsnitt 2.2.

¹ Rådmann definerer hva som til enhver tid er kommunens kortsiktige likviditet

² Ikke hensyntatt de kortsiktige midlene i den langsiktige finansporteføljen adskilt fra driftsformål. Konferer eventuelt eget reglement for denne langsiktige finansformuen, som også inneholder kortsiktige pengemarkeds plasseringer.

³ Kommunen skal ha maksimalt 2 % av fondets samlede innskudd.

⁴ Se eventuelt www.bankenessikringsfond.no

2.2 Plasseringsrammer kortsiktige midler

2.2.1 Innskudd i bank

Kommunen kan plassere midler i norske spare- og forretningsbanker, samt EØS registrerte banker. Ved innskudd av betydelig størrelse⁵ skal kommunen innhente rentetilbud fra flere banker. Ved identiske betingelser, samt ved mindre innskudd, skal hovedbankforbindelsen benyttes. Alle innskudd skal være i NOK valuta.

2.2.2 Andeler i pengemarkedsfond

Pengemarkedsfondet skal ikke ha anledning til å investere i annen valuta enn NOK, og forvaltningsselskapet skal for øvrig være underlagt tilsyn av Kredittilsynet.

For å kontrollere samlet renterisiko skal pengemarkedsplassingene til kommunen ha en maksimal durasjon (veiet løpetid) inntil 1 år. De ulike pengemarkedsfondene tillates å følge ST1X (veiet løpetid 0,25 år), ST2X (veiet løpetid 0,5 år) eller ST3X (veiet løpetid 1,0 år) som referanseindekser. Kommunen bestemmer selv valg av referanseindeks ved plasseringer av overskuddslikviditet.

Det skal benyttes rentefond som har lav kredittrisiko og som har god spredning på utstedere og antall papirer. Det vil derfor være naturlig at forvaltningsresultatene for pengemarkedsfondene ligger nært de statlige referanseindekser som fondet benytter. Kostnadskontroll, konsistent forvaltning og gode prosesser vil derfor være viktige faktorer ved valg av renteforvaltere⁶.

2.2.3 Fordeling og frihetsgrader for kortsiktige midler

Beskrivelse	Pr. 1 jan 2010	Strategi	Frihetsgrader
Andel plasseringer i NOK valuta for bank og fond	100 %	100 %	<u>Kun</u> NOK valuta aksepteres som plasseringsform
Innskudd i bank	100 %	100 %	0 % - 100 %
Andel i pengemarkedsfond	0 %	0 %	0 % - 100 %
Maksimal løpetid / durasjon	12 mnd	12 mnd	0 – 12 mnd
Hovedkontroll	Årlig	Årlig	-
Rapportering av resultater	Halvårlig	Halvårlig	-

⁵ Rådmannen definerer hva innskudd av "betydelig størrelse" er.

⁶ Granvin herad har for tiden en avtale med hovedbankforbindelse om likviditetsforvaltning av kortsiktige midler. Denne skal ligge innefor de risikorammer fastlagt i dette dokument, spesielt hensynet til sikkerhet fremfor avkastning.

3. Generelle krav ved valg av forvaltere

Granvin herad skal benytte ressurser på å identifisere dyktige pengemarkedsfond, gjerne i kombinasjon med kostnadseffektiv indeksforvaltning som utelukkende reflekterer markedets renteavkastning gitt ved aktuell referanseindeks.

Granvin herad skal spesielt legge vekt på følgende:

- Konsistens i avkastning - forvalters evne til gjennomgående å gjøre det bedre enn referanseindeksen
- Forholdet mellom avkastning og risiko – både mot markedets avkastning og mot konkurrerende forvaltere
- Kostnadsstruktur – både i forhold til alternative leverandører, men også i forhold til den rimeligste forvaltningsløsning (les; ren indeksforvaltning).
- Kvalitative egenskaper - integritet, klar og konsistent investeringsprofil og solid organisasjon.

3.1 Kommunens omdømmerisiko

Omdømmerisiko til Granvin herad skal alltid søkes redusert til et minimum, både ved valg av forvaltere men også ved valg av bank.

Kommunen skal derfor søke å unngå å plassere i fond, forvaltningsmiljøer eller banker som medvirker til uetiske handlinger eller unnlater, f. eks krenkelser av grunnleggende humanitære prinsipper, grove krenkelser av menneskerettighetene, grov korrupsjon eller alvorlige miljødeleggelse.

Granvin herad skal også alltid velge anerkjente forvaltere som er godkjente verdipapirforetak eller verdipapirfondsforetak (tilsvarende for de internasjonale markedene) og underlagt tilsyn av offentlige tilsynsmyndigheter.

4. Rutine og krav til rapportering

Følgende spørsmål skal besvares i den overordnede rapporteringen:

- 1) Hvordan har den kortsiktige likviditeten vært plassert og hvilken avkastning har dette gitt?
- 2) Er plasseringene i henhold til mandat som kommunestyret har gitt?

Rådmannen skal rapportere om disse forholdene til formannskapet og kommunestyret minst to ganger pr år.

GRANVIN HERAD

Saksid.: 10/175-5

Dato: 20 APR. 2010

Eining: Stab Saksh: ARN

Arkivkode: 250

Innhold

Innhold.....	2
1. Formål og målsettinger.....	3
2. Generelle rammer og begrensninger	3
2.1 Risikospredning.....	3
2.2 Overordnet finansieringsstruktur	3
2.3 Rentereguleringsfond ("bufferfond")	4
2.4 Nærmere om finansiell risiko og risikospredning.....	5
2.5 Rutine for opptak av lån	5
2.6 Eventuell outsourcing av låneporteføljen	5
3. Rutine for rapportering	6

1. Formål og målsettinger

Granvin herad har som formål å forvalte låneporteføljen på en slik måte at finanskostnadene blir så lave som mulig, samtidig som man også tar hensyn til ønsket om finansiell forutsigbarhet og akseptabel renterisiko.

Kommunen skal videre ha et bevisst forhold til løpetid på finansiering og løpetid på investering¹, og gjeldsporteføljen skal være i tråd med til enhver tid gjeldende lover, regler og forskrifter

Granvin herad sin langsiktige lånegjeld pr 31.12.2009 var ca 55,2 mill. (inklusive formidlingslån 2,5 mill). Kommunen skal generelt være varsom med nye låneopptak, og alltid gjøre en vurdering av hva nye låneopptak medfører av økt nedbetalingstid for låneporteføljen².

2. Generelle rammer og begrensninger

2.1 Risikospredning

Kommunen sin gjeldsforvaltning skal være godt diversifisert, både i form av fordeling på flere aktuelle lånetyper, men også *eventuell* spredning på flere banker for å sikre at de beste betingelser hele tiden oppnås. For øvrig henvises til punkt 2.5 om rutine for opptak av lån.

Ved låneopptak skal aktuelle risiki knyttet til låneopptaket være definert, ikke minst renterisiko (dvs. valget mellom fast og flytende rente og konsekvensene av et slikt valg ved eventuelle senere endringer i det generelle rentemarkedet).

2.2 Overordnet finansieringsstruktur

Kommunen sin langsiktige finansieringsstruktur er utformet som en prosentvis fordeling mellom ulike lånetyper³, hvor det også er presisert hvilke rammer for avvik, i forhold til finansieringsstrukturen, som er akseptable.

¹ Avdragsprofil vil være langsiktige, idet eiendelene også i all hovedsak er langsiktige av natur.

² Enkelte kommuner har som ambisjon at den langsiktige gjelden i kommunen kun skal øke tilsvarende det som man har nedbetalt i årlig avdrag (eksempelvis at det tillates et nytt låneopptak maksimalt 3 millioner et gitt år, dersom kommunen har nedbetalt 3 millioner det samme året). Iflg www.kostra.no har kommunen pr 31 desember 2007 en netto lånegjeld i kroner per innbygger kr. 41.569 mot gjennomsnitt for kommunegruppe 5 er kr. 34.935 og gjennomsnitt for Norge kr 22.242

³ Det er kun lån i NOK valuta som er tillatt, valutalån er m.a.o. ikke tillatt.

Overordnet finansieringsstruktur (hvor det er kun lån i NOK som er tillatt):

Beskrivelse	Pr. 1 jan 08	Strategi	Frihetsgrader
Lån i NOK	100 %	100 %	Ingen
Andel lån basert på flytende rente eller NIBOR inntil 6 mnd	67 %	75 %	50 % - 80 %
Andel fastrente fra 0,5 – 5 år	15 %	20 %	10 % - 30 %
Andel fastrente ut over 5 år	18 %	5 %	0 % - 20 %
Nedbetalingsprofil	Beregnes ⁴	Beregnes	-
Bruk av renteinstrumenter ⁵	Ja	Ja	Begrenset til maksimalt 25% av låneporteføljen, i tråd med andel fastrente
Hovedkontroll av låneportefølje	Årlig	Årlig	-
Rapportering av garantiansvar	Årlig	Årlig	-
Rapportering av oppnådde resultater ⁶	Årlig	Årlig	-

Ved eventuell utstedelse av egne sertifikat- eller obligasjonslån skal det benyttes ekstern kompetanse i tilretteleggingen.

2.3 Rentereguleringsfond ("bufferfond")

For å øke stabilitet og forutsigbarhet i finansieringskostnadene har kommunen etablert et rentereguleringsfond ("bufferfond"). Fondet bidrar til å utjevne samlede finansieringskostnader over tid.

Kommunen skal årlig justere handlingsplan økonomi med fremtidig forventet finansieringskostnad. Ved årsregnskapet disponeres differansen mellom faktisk og budsjettert finansieringskostnad:

- Dersom faktisk finansieringskostnad for året var *lavere* enn budsjettert finansieringskostnad for samme år, skal differansen i NOK disponeres til fondet

⁴ Med "Beregnes" menes at administrasjonen minimum én gang pr. år skal ha en oversikt over veiet løpetid på låneporteføljen for å sikre et bevisst forhold mellom løpetid på finansiering og løpetid på investering.

⁵ Bruk av hensiktsmessige renteinstrumenter for rentesikring bør kunne vurderes for å oppnå ønsket stabilitet og forutsigbarhet (i så tilfelle inngås dette med banken, f. eks F.R.A, renteswap og-/eller renteopsjoner), men som nevnt skal dette begrenses til *maksimalt 25%* av låneporteføljen.

⁶ Aktuelle måltall kan være å betrakte lånekostnaden til kommunen mot andre tilsvarende norske kommuners lånekostnader, mot NIBOR rente, mot aktuelle statlige referanseindekser, osv. Hensikten er, så godt det lar seg gjøre, å foreta en årlig relativ vurdering av lånekostnadene.

- Dersom faktisk finansieringskostnad for året var *høyere* enn budsjettert finansieringskostnad for samme år, skal differansen kunne disponeres fra bufferfondet (gitt at bufferfondet er helt eller delvis etablert)

2.4 Nærmere om finansiell risiko og risikospredning

Kommunens forvaltning skal ivaretas slik at kommunen ikke påføres vesentlig risiki, herunder:

Kredittrisiko - skal minimeres gjennom selektivt valg av motpart ved eventuelle derivatkontrakter. Slike motparter bør ha god rating, eksempelvis fra Moody's.

Likviditesrisiko/ refinansieringsrisiko - skal minimeres gjennom selektivt valg av motpart. Ved låneopptak vurderes i hvert tilfelle likviditetsrisiko knyttet til motpart samt endring i samlet likviditetsrisiko for gjeldsporteføljen

Renterisiko- kommunen skal ha et bevisst forhold til hvilken renterisiko gjeldsporteføljen er eksponert for. Det skal aktivt søkes å redusere risiko gitt ønsket finanskostnad

Administrasjonsrisiko – Skal minimeres gjennom selektivt valg av motpart / bank.

Valutarisiko – ingen valutarisiko da alle innlån skal foretas i NOK

2.5 Rutine for opptak av lån

Opptak av lån skjer på bakgrunn av vedtatt lånefinansiering. Tilbud innhentes fra minimum to aktører hvor sammenlignbar nominell og effektiv lånerente innhentes. Granvin herad skal ha gode rutiner for oppbevaring av tilbudsdokumentasjon knyttet til gjeldsporteføljen.

2.6 Eventuell outsourcing⁷ av låneporteføljen

Kommunen kan vurdere å outsource hele eller deler av gjeldsporteføljen, dersom administrasjonen anser dette som en hensiktsmessig løsning. I så tilfelle skal det føres ”konkurranspreget dialog”⁸ med minimum tre aktører.

⁷ ”Outsourcing” er utskilling av alle tjenester som trengs for å levere en spesifikk funksjon, i denne anledning forvaltning av låneporteføljen. Tjenesten kjøpes på kommersielle vilkår fra en profesjonell organisasjon som har spesialisert seg innenfor fagområde. Kontraktene har ofte en løpetid på mange år, med regelmessig reforhandling.

⁸ En slik dialog gjennomføres ved prekvalifisering og dialog med ulike leverandører, og er en forholdsvis nyere konkurranseform som er innført for anskaffelser over EØS-terskelverdiene.

3. Rutine for rapportering

Følgende spørsmål bør besvares i den overordnede rapporteringen:

- 1) Hvilken lånerente har gjeldsporteføljen?
- 2) Er gjeldsforvaltningen innenfor retningslinjene som kommunestyret har gitt?

Rådmannen skal rapportere om disse forholdene til formannskapet og kommunestyret minimum hvert halvår.

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2098-38

15.11.2016

**Endringer i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning -
kortsiktige lån**

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsatte 2. november 2016 en endring i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning. Forskriften regulerer plassering av ledig likviditet og forvaltning av gjeldsporteføljen i kommuner og fylkeskommuner, kommunale og fylkeskommunale foretak etter kommuneloven kapittel 11 og interkommunale samarbeid etter kommuneloven § 27.

Et utkast til endringer ble sendt på høring med høringsfrist 1. september 2016. I samsvar med høringsforslaget er det fastsatt tre endringer:

- Det er spesifisert at reglementet og rutinene skulle omfatte kommunens refinansieringsrisiko ved opptak av lån (§§ 3 og 8).
- I rapporteringen fra administrasjonen til kommunestyret skal det spesifikt opplyses om verdien av lån som forfaller og som må refinansieres innen 12 måneder (§ 7).
- I tillegg brukes gjennomgående begrepet finans- og gjeldsforvaltning snarere enn bare finansforvaltning.

Endringene **trer i kraft 1. januar 2017**, som varslet i høringsrunden.

I alt 35 uttalelser kom inn i høringsrunden, hvorav 17 ikke hadde merknader til forslaget. Av instansene som kommenterte forslaget, var det i all hovedsak støtte til de foreslåtte forskriftsendringene i høringsutkastet.

Alle instansene som uttalte seg, støttet presiseringen om at finansreglementet skal omfatte refinansieringsrisiko ved opptak av lån.

Enkelte, bl.a. KS, mente at rapportene ikke bare burde opplyse om refinansieringsbehovet de neste tolv månedene, slik høringsutkastet la opp til, men t.o.m. utløpet av neste budsjettår. Departementet har ikke gjort endringer fra det som ble sendt på høring, men regelverket er heller ikke i veien for KS' ønske. Dette har også blitt presisert i merknadene til forskriften.

Noen instanser foreslo endringer på andre punkter enn det som departementet ba høringsinstansene om synspunkter på. Disse innspillene har ikke blitt fulgt ytterligere opp i denne runden. Kommunelovutvalgets forslag til ny kommunelov har nå vært på høring. Ved en eventuell ny lov vil også tilhørende forskrifter måtte revideres, og da vil en i så fall komme tilbake med en helhetlig gjennomgang av finansforskriften.

Departementet har i tillegg gjort noen justeringer i merknadene til forskriften.

Vedlagt er forslag til ny forskrift med utfyllende merknader, der alle endringer fra gjeldende forskrift (med unntak av noen mindre, rent språklige justeringer) er merket med spor endringer.

Med hilsen

Thor Bernstrøm (e.f.)
avdelingsdirektør

Even Vaboen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg: Forskrift om finansforvaltning med utfyllende merknader

Adresseliste:

Kommunene
Fylkeskommunene

Kopi:

Fylkesmannsembetene
KS
Norges kommunerevisorforbund
Revisorforeningen
NKK
Finans Norge
Kommunalbanken